

A Guideline for the Solid Waste Management of Mu Si Sub-District Municipality, Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province in the Fiscal Year 2020

Yutthapong Daosri^{*}

Abstract

This research aims to propose an effective and efficient guideline for solid waste management in Mu Si Sub-District Municipality, Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province. This location, one of the popular tourist destinations, is experiencing an increase in garbage and wastes. This research is conducted by interviewing government officers and personnel involved in this issue. According to the findings, policy implementation is more important than policy formulation, and the amount of associated staff and personnel has the most significant impact on solid waste management.

Keywords: Waste Management, Administration, Policy Implementation.

^{*} M. Pol. Sc. Candidate, Faculty of Political Sciences, Ramkhamhaeng University.

^{**} Received August 9, 2021; Revised November 11, 2021; Accepted November 30, 2021

แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

นายยุทธพงษ์ ดาวศรี*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย และมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมากในช่วงหลัง เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไปในอนาคต การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการและพนักงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากกว่าการกำหนดทิศทางของนโยบาย โดยปัจจัยด้านจำนวนบุคลากรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการขยะ การบริหารจัดการ การนำนโยบายไปปฏิบัติ

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

** ได้รับบทความ 9 สิงหาคม 2564; แก้ไขปรับปรุง 11 พฤศจิกายน 2564; อนุมัติให้จัดพิมพ์ 30 พฤศจิกายน 2564

บทนำ

ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัญหาที่กระทบกับสิ่งแวดล้อมที่สำคัญประการหนึ่ง ของชุมชนทุกประเทศทั่วโลก โดยสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยคือ การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดดจากที่เคยเป็นสังคมแบบเกษตรกรรมไปสู่สังคมแบบอุตสาหกรรม ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของประชากรและการขยายตัวของสังคมเมืองเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความมั่งคั่งและขาดจิตสำนึกถึงผลเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากการทิ้งขยะลงตามพื้นหรือแหล่งน้ำ การผลิตหรือใช้สิ่งของมากเกินไปจนเกินความจำเป็น เช่น การผลิตสินค้าที่มีกระดาษหรือพลาสติกหุ้มหลายชั้น ทำให้มีขยะมูลฝอยจำนวนมาก และปัญหาอันเนื่องมาจากการขยายตัวของครัวเรือนและประชากรที่ได้มีการเพิ่มขึ้นตลอดเวลา การส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการบริโภคเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้จำนวนปริมาณขยะมูลฝอยในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น โดยในปี 2561 ประเทศไทยมีปริมาณจำนวนขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในประเทศประมาณ 27.93 ล้านตัน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2560 ปริมาณขยะมูลฝอยของปี 2561 มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 (กรมควบคุมมลพิษ, 2561, น. 6-9)

ตำบลหมูสี อำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีการขยายตัวของเศรษฐกิจแบบก้าวกระโดด ซึ่งได้นำความเจริญเข้ามาในพื้นที่และเป็นโอกาสทองที่จะทำให้ประชาชนมีรายได้ และมีงานทำ ไม่ต้องออกไปหางานทำต่างถิ่น แต่สิ่งที่มาพร้อมกับการพัฒนาอีกด้านหนึ่งก็คือ ขยะมูลฝอย ซึ่งปัจจุบันเราหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย เทศบาลตำบลหมูสี มีรูปแบบการกำจัดมูลฝอยแบบเทกอง เป็นระยะข้อมูลย้อนหลัง 15 ปี พบว่ามีมูลฝอยสะสมในการฝังกลบ 40,000 ตัน และปัจจุบันนี้ได้อยู่ระหว่างการดำเนินการปิดบ่อขยะเดิม จากสถิติข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยย้อนหลัง 3 ปี ในปี 2555 มีปริมาณขยะมูลฝอย คือ 1,254.55 ตันต่อปี

3.43 ตันต่อวัน ในปี 2556 มีปริมาณขยะมูลฝอย 2,287.91 ตันต่อปี 6.26 ตันต่อวัน และปี 2557 ระหว่างเดือน มกราคม ถึง สิงหาคม มีปริมาณขยะมูลฝอย 2,852.91 ตัน และคาดการณ์ว่า ปี 2557 จะมีปริมาณขยะมูลฝอยสูงถึง 4,279.36 ตันต่อปี 11.72 ตันต่อวัน จากสถิติสถานการณ์มูลฝอย ปี 2557 มีแนวโน้มมูลฝอยเพิ่มขึ้นเป็น 1.46 เท่า ของ ปี 2556 และจากสถิติคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ในปี 2558 การกำจัดขยะมูลฝอยแบบเทกองกลางแจ้ง ปล่อยให้ย่อยสลายตามธรรมชาติเป็นการกำจัดขยะที่ง่ายและลงทุนน้อย แต่วิธีการนี้จะมีปัญหาเรื่องกลิ่นรบกวนรุนแรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง เกิดปัญหากับทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว การแพร่ระบาด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศไทย มีการขยายตัวของเศรษฐกิจซึ่งได้นำความเจริญเข้ามาในพื้นที่เทศบาล ตำบลหุมสี ประกอบกับใช้เป็นแนวทางในการจัดการกับขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน โดยสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสนับสนุน และส่งเสริมการบริหารจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ตลอดจนเป็นข้อเสนอแนะ นำไปปรับปรุงในการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภาพของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

คำถามวิจัย

1. เทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อย่างไร
2. ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จะมีแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างไรบ้าง

ขอบเขตวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ด้วยการวิเคราะห์จากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นให้กับคณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลหมูสี ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริการสาธารณะ

ปรีชญา เวสารัชช์ (2540, อ้างถึงใน, เทศบาลนครอุดรธานี และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2561, น. 32) ได้ให้ความหมายของ การบริการสาธารณะ คือ

การอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยหน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการกิจต่าง ๆ เพื่อประโยชน์และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนทั่วไป

นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2552, น. 35-36, อ้างถึงใน ชัยวิชิต พลหลา, 2559, น. 12-13) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บริการสาธารณะ” เป็นกิจกรรมของฝ่ายปกครองที่จัดขึ้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์นิติบุคคลมหาชน เป็นผู้ให้หรือผู้ดูแลกิจกรรมด้วยตนเอง และกิจกรรมนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อสาธารณประโยชน์ โดยในช่วงแรกของการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะ จะมีนักวิชาการหลายคนที่ยพยายามให้ความหมายของคำว่า การบริการสาธารณะ รวมทั้ง Leon Duguit ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้ปกครองจะต้องดำเนินการกิจกรรมดังกล่าวให้เกิดขึ้นจริง ตลอดจนสามารถจัดระเบียบและการควบคุม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาสังคมแห่งการพึ่งพา จึงสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ที่รัฐมีความสัมพันธ์กับประชาชนโดยผ่านการบริการสาธารณะ รวมทั้งคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ยพยายามให้ความหมายของคำว่า บริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมหรือภารกิจของฝ่ายปกครองที่จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของประโยชน์สาธารณะ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

หากจะกล่าวถึงคำว่า การบริหารแล้วส่วนใหญ่มักจะนิยามคำดังกล่าวว่า เป็นการบริหารราชการ โดยคำศัพท์ที่ใช้มักมี 2 คำ ได้แก่ การบริหาร (Administration) มักใช้กับการบริหารราชการหรือเกี่ยวกับการบริหารนโยบาย ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารองค์กร ในการทำงานที่จะบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และอีกหนึ่งคำศัพท์ คือ การจัดการ (Management) มักใช้กับการบริหารของภาคธุรกิจ เอกชนหรือการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามคำว่า การบริหาร

กับการจัดการ เป็นคำที่มีความหมายคล้ายกันสามารถใช้แทนกันได้ (สมคิด บางโม, 2546, น. 60, อ้างถึงใน, นิตยร์ดี โจอาซา, 2555, น. 11)

Fayol (อ้างถึงใน, จิตาภา ทัดพินิจ, 2555, น. 18-19) วิศวกรเหมืองแร่ชาวฝรั่งเศส ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าเป็น “บิดาแห่งทฤษฎีองค์การ” ได้เสนอแนวคิดหลักและกำหนดหลักเกณฑ์ หน้าที่ทางการบริหาร 5 ประการ ได้แก่

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนหรือการที่ผู้บริหารจะต้องเตรียมกำหนดการของการปฏิบัติงานเอาไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นรากฐานของการปฏิบัติงาน

2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดแบ่งงานขององค์การให้เป็นหน่วยงานย่อย โดยผู้บริหารจะต้องบริหารจัดการโครงสร้างขององค์การให้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในองค์การเกี่ยวกับการทำงาน เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการทำงาน

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) หมายถึง การจัดองค์การตลอดจนการจัดโครงสร้างองค์การ ที่จำเป็นต้องมีผู้บังคับบัญชาสั่งการ ควบคุมการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. การประสานงาน (Coordination) หมายถึง หน้าที่ของผู้บริหารในการเชื่อมโยงการทำงานของบุคลากรในองค์การ ให้มีการทำงานไปในแนวทางเดียวกัน มีการแบ่งโครงสร้างตลอดจนมอบหมายงานที่ชัดเจน เพื่อให้องค์การดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การควบคุม (Controlling) หมายถึง การควบคุมและกำกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และบริหารจัดการทุกกิจกรรมให้สำเร็จลุล่วงไปตามแผนที่วางไว้

เกษม จันทรแก้ว (2540, น. 512-514, อ้างถึงใน นิติยรติ ใจอาษา, 2555, น. 11-12) ได้ให้คำจำกัดความว่า การบริหาร ว่าเป็นเหมือนการนำวัตถุดิบมาเข้าสู่กระบวนการผลิต แล้วได้ผลผลิตตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ โดยการผลิตหรือปัจจัยในการบริหาร ได้แก่ ด้านบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์และเครื่องมือ ปัจจัยเหล่านี้เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดการควบคุม ในการสั่งการตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นสิ่งที่สำคัญของผู้บริหารที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในองค์กร ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

แนวคิดการจัดการขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม ให้หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข, 2535, น. 2)

กรมควบคุมมลพิษ (อ้างถึงใน, สุภคชัย บดีการ, 2561, น. 6) ได้อธิบายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษอาหาร เศษสินค้า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งของเครื่องใช้ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดได้จากท้องถนนหรือตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงขยะติดเชื้อ ขยะที่เป็นพิษหรือขยะอันตรายจากครัวเรือนและชุมชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ธัญวรรณ์ อินทรโชติ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต พบว่า เทศบาลเมืองคูคตได้กำหนดเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนาสามปี

เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการพัฒนาหรือสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน เทศบาลเมืองคูคตมีความพร้อมด้านงบประมาณที่ใช้จ่ายในการจัดการขยะมูลฝอยที่เพียงพอ เพื่อใช้ในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่ โดยมีปัญหาเรื่องของจำนวนข้าราชการและพนักงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องมีอำนาจหน้าที่ และจำนวนรถเก็บขยะมูลฝอยของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองคูคต มีจำนวนไม่เพียงพอกับความจำเป็นที่ต้องใช้ ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลเมืองคูคตที่จัดทำขึ้นเป็นอย่างดี โดยให้ความร่วมมือในการคัดแยกขยะมูลฝอย และช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชนได้เป็นอย่างดี

2. ปณิตดา วิเศษรจนา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักเขตดินแดง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับเรื่อง จำนวนถังขยะที่ตั้งไว้ประจำจุดทิ้งขยะมูลฝอยไม่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่

3. สุภัคชัย บติการ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาแห้ว อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาแห้ว ว่าระบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลยังมีปัญหาอยู่ ในเรื่องความล่าช้าในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ประกอบกับรถเก็บขยะของเทศบาลนาแห้วมีแค่คันเดียว และมีสภาพชำรุดทรุดโทรม

4. ชัยวิจิต พลหลา (2559) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เกณฑ์จัดกลุ่มปริมาณขยะมูลฝอยใน

ชุมชนที่เกิดขึ้น และจำนวนขยะมูลฝอยตกค้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2559 พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะมูลฝอยชุมชนในพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถจัดเก็บได้ครบทุกหลังคาเรือน ทางด้านกฎหมาย พบว่า การบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในอดีตขาดความเป็นเอกภาพ โดยเฉพาะมาตรฐานการเก็บรวบรวม การขนส่ง การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถดำเนินการด้วยตัวเองอย่างเบ็ดเสร็จทั้งใน ด้านงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจ่ายภาษีผู้ก่อมลพิษ เพราะเข้าใจว่าเป็นการบริการสาธารณะของภาครัฐ ทำให้ส่วนใหญ่จะไม่สามารถเก็บภาษีในส่วนนี้ได้

5. สุพรรณิ ทรัพย์ทวีสิน (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การนํานโยบายการจัดการขยะมูลฝอยไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษาในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การนํานโยบายไปปฏิบัติของเทศบาลนครปากเกร็ด เป็นการปฏิบัติในระดับจุลภาคเริ่มต้นจากผู้ปฏิบัติงานรับนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ มาจากผู้บริหาร แล้วนํานโยบายนั้นมาปรับเป็นแผนงานให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ โดยเทศบาลนครปากเกร็ดมีการติดตามและประเมินผลการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่ การติดตามการดำเนินงานด้านการสนนนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยจากต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ปัญหาและอุปสรรค สาเหตุหลักมาจากการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว มีการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล

1. เป็นการศึกษาข้อมูลจาก รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี พ.ศ. 2562 แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) ของเทศบาลตำบลหมูสี แผนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสถิติด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี แหล่งข้อมูลจากหนังสือและบทความทางวิชาการ

2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการใช้แบบการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ซึ่งผู้ศึกษาได้เตรียมคำถามและกำหนดประเด็นคำถามไว้แล้ว เป็นการตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย นำแนวคิดของฟาโยล (Henri Fayol) มาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ข้าราชการและพนักงานที่เกี่ยวข้องของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์จากเอกสาร เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากวารสาร แหล่งข้อมูลจากหนังสือและบทความทางวิชาการ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี พ.ศ. 2562 แผนพัฒนาท้องถิ่น 5 ปี (พ.ศ.2561-2565) ของเทศบาลตำบลหมูสี แผนการปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสถิติด้านการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

ลักษณะคำถามเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อนำมาอธิบายภายใต้กรอบแนวคิดและตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหมูสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

1. การวางแผน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี มีการกำหนดแผนปฏิบัติการและมีการเตรียมการปฏิบัติงานเอาไว้ล่วงหน้า โดยมีการวางแผนในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยที่เด่นชัดและสอดคล้องกับพื้นที่ โดยมีบริษัท TPIPL (ทีพีไอโพลีน) ซึ่งเป็นบริษัทที่มีความพร้อมในการกำจัดขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ได้เข้ามาช่วยเหลือโดยการรับกำจัดขยะของเทศบาลตำบลหมูสี ทำให้ปัญหานี้ถูกแก้ไขไปได้ โดยการวางแผนนำขยะมูลฝอยไปกำจัดนอกพื้นที่ ปัจจุบันทำให้เทศบาลตำบลหมูสีจึงปราศจากกองขยะในพื้นที่

2. การจัดองค์การ

การจัดองค์การของเทศบาลตำบลหมูสี เป็นการบริหารจัดการโครงสร้างขององค์กรที่มีความเหมาะสมกับปริมาณจำนวนขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน มีการกำหนดตำแหน่งงาน ภาระ หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน ตลอดจนจำนวนบุคลากรที่มีความเพียงพอต่อภาระงาน ทำให้การทำงานครอบคลุมครบทุกกระบวนการ จากปัจจัยดังกล่าวย่อมทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3. การบังคับบัญชาสั่งการ

เทศบาลตำบลหมูสีมีการควบคุมการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหมูสี พนักงานเทศบาลและเจ้าหน้าที่

ในฐานะผู้ปฏิบัติงาน มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกฎหมาย และปฏิบัติตามคำสั่งหรือนโยบายของผู้บริหารในการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นของกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สามารถควบคุมการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชาที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับขยะมูลฝอยได้เป็นอย่างดี เมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยก็ได้รับรายงานปัญหาดังกล่าวตลอด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้ง

4. การประสานงาน

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี มีการประสานงานภายในองค์กร และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งเปิดโอกาสให้พนักงานที่สามารถแสดงความคิดเห็นภายในองค์กรได้ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้ตรงประเด็น

5. การควบคุม

เทศบาลตำบลหุมสี มีการควบคุมติดตามและกำกับดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ ประกอบกับมีนักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เทศบาลตำบลหุมสีจึงให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอย่างมาก

2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ของเทศบาลตำบลหุมสี อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

1. การวางแผน

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี คือ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งถังขยะ จากปัญหาดังกล่าวผู้บริหารจึงได้มีโครงการประชาสัมพันธ์ และแผนการณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้ง และการบริหาร

จัดการตามแผนงาน มีการสื่อสารที่ชัดเจน ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่และเกิดความร่วมมือของทุกภาคส่วน แต่ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดจิตสำนึกในการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนนำไปทิ้งถังขยะ และมีประชาชนส่วนหนึ่งจะคัดแยกเฉพาะขยะรีไซเคิล เพื่อนำไปขายที่ร้านรับซื้อของเก่าเท่านั้น

2. การจัดองค์การ

เทศบาลตำบลหุมสีให้ความสำคัญกับจำนวนบุคลากร ให้ครอบคลุมการทำงานครบทุกกระบวนการในการจัดการขยะมูลฝอย โดยจัดให้มีจำนวนรถขยะและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี มีความเพียงพอต่อความรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้ส่วนใหญ่ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างในเขตตำบลหุมสี

3. การบังคับบัญชาสั่งการ

องค์กรได้มีการควบคุมการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนมีผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ โดยเทศบาลตำบลหุมสีให้ความสำคัญกับจำนวนถังขยะให้มีความเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ แต่ส่วนหนึ่งยังขาดการแยกประเภทของขยะที่ชัดเจน

4. การประสานงาน

เทศบาลตำบลหุมสีได้มีการเชื่อมโยงการทำงานของบุคลากรในองค์กร ให้ปฏิบัติงานในแนวทางเดียวกัน ตลอดจนมอบหมายงานที่ชัดเจน เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยเจ้าหน้าที่จัดเก็บขยะทุกคน ให้ความร่วมมือและการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี มีการประสานงานวางแผนในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นร่วมกัน

5. การควบคุม

เทศบาลตำบลหมูสีมีการควบคุมติดตามและกำกับดูแลกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงบุคลากรและงบประมาณในการดำเนินงานทั้งหมด ประกอบกับผู้บริหารเทศบาลตำบลหมูสีได้เล็งเห็นขยะมูลฝอยเป็นเรื่องที่สำคัญ จึงตั้งงบประมาณไว้ค่อนข้างสูง ทำให้มีงบประมาณเพียงพอต่อความรับผิดชอบในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้ส่วนใหญ่ไม่มีขยะมูลฝอยตกค้างในเขตตำบลหมูสี

อภิปรายผลการวิจัย

- จากผลการวิจัยฉบับนี้ได้ข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของธัญวรัตน์ อินทรโชติ (2560) ในแง่ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต พบว่า ปัจจัยด้านความชัดเจนของนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยเพราะทุกฝ่ายให้ความร่วมมือหรือเป็นการทำงานร่วมกัน แต่งานวิจัยฉบับนี้มีข้อแตกต่าง คือ จำนวนข้าราชการและพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในด้านการจัดการขยะมูลฝอย มีจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอกับปริมาณงานที่ต้องมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ และจำนวนรถเก็บขยะมูลฝอยมีจำนวนไม่เพียงพอกับความจำเป็นที่ต้องใช้

- จากผลการวิจัยฉบับนี้ได้ข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของชัยวิชิต พลหลา (2559) ในแง่ที่ว่า แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้ คือ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจ่ายภาษีผู้ก่อมลพิษ เพราะเข้าใจว่าเป็นการบริการสาธารณะของภาครัฐ ทำให้ส่วนใหญ่จะไม่สามารถเก็บภาษีในส่วนนี้ได้ แต่งานวิจัยฉบับนี้มีข้อแตกต่าง คือ การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ยังขาดความชัดเจนในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการขยะมูลฝอย

- จากผลการวิจัยฉบับนี้ได้ข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของสุพรรณิ
ทรัพย์ทวีสิน (2560) ในแง่ที่ว่า การนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยไปสู่การปฏิบัติ
เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถกำหนดทิศทางที่เป็นแนวทางในการดำเนินการได้
โดยเทศบาลนครปากเกร็ดมีการติดตาม และประเมินผลการรับรู้ของประชาชนในพื้นที่
การติดตามการดำเนินงานด้านการสนองนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอยจากต้นทาง
กลางทาง และปลายทาง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบได้ประชาสัมพันธ์ให้
ประชาชนในพื้นที่ทราบในการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทางก่อนที่จะนำขยะมาทิ้ง แต่
งานวิจัยฉบับนี้มีข้อแตกต่าง คือ ข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่ที่นำมาใช้เป็นสถานต่าง ๆ
ในการจัดการขยะมูลฝอย

- จากผลการวิจัยฉบับนี้ได้ข้อค้นพบที่แตกต่างกับวิจัยของปนัดดา วิเศษธนา
(2559) ที่ได้ทำการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยของ
สำนักเขตดินแดง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับเรื่อง จำนวนถังขยะที่ตั้งไว้
ประจำจุดทิ้งขยะ มูลฝอยไม่เพียงพอกับปริมาณขยะมูลฝอยในพื้นที่ แต่งานวิจัยฉบับนี้
มีข้อคล้ายคลึงกัน คือ ระยะเวลาในการขนถ่ายขยะไปยังจุดทิ้งมีระยะทางที่ไกล และ
ประชาชนในพื้นที่เขตดินแดงยังขาดความร่วมมือในเรื่องการคัดแยกขยะอยู่เป็น
จำนวนมาก

- จากผลการวิจัยฉบับนี้ได้ข้อค้นพบที่แตกต่างกับงานวิจัยของสุภัคชัย
บดีการ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบล
นาแหร่ง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นใน
การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลนาแหร่ง ว่าระบบการจัดการขยะมูลฝอยของ
เทศบาลยังมีปัญหาอยู่ในเรื่องความล่าช้าในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ประกอบกับรถเก็บ
ขยะของเทศบาลนาแหร่งมีแค่คันเดียว และมีสภาพชำรุดทรุดโทรม แต่งานวิจัยฉบับนี้มี

ข้อคล้ายคลึงกัน คือ ประชาชนในชุมชนขาดจิตสำนึกขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบก่อนทิ้ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาพบว่า การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหุมสี ยังพบปัญหาและอุปสรรค ในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบก่อนทิ้ง จึงมีข้อเสนอดังนี้

1.1. องค์กรควรมีนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องของการป้องกัน และควบคุมปริมาณการเพิ่มขึ้นของขยะมูลฝอย โดยต้องให้ความสำคัญกับการลดขยะจากแหล่งกำเนิดในครัวเรือนและชุมชน

1.2. สร้างมาตรการและสนับสนุนตามแนวทางหลัก 3Rs ในการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี และมีการจัดกิจกรรมเผยแพร่ให้ความรู้เชิงรุกกับประชาชน

2. องค์กรควรมีการปรับปรุงด้านกฎหมาย หรือออกเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับอัตราค่าธรรมเนียมการจัดการขยะมูลฝอย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามกฎหมายในปัจจุบันยังไม่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริงในทุกมิติข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์กรควรมีการจัดประชุมเจ้าหน้าที่ และบุคลากรที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งที่เป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการเสมอ เพื่อให้ทราบปัญหาและอุปสรรค

2. องค์กรควรมีการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานขับรถขยะและคนงานประจำรถขยะในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ซึ่งควรมีวิธีการและรูปแบบการจูงใจที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดแรงจูงใจและความกระตือรือร้นของพนักงานในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดเก็บขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบลหุสรี อำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อทำให้ทราบว่าประชากรในเขตพื้นที่ที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยอย่างไร จะได้นำมาเป็นข้อมูลต่อยอดให้กับเทศบาลตำบลหุสรีใช้ในการแก้ไขปัญหา และมีการรณรงค์ได้ตรงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น ในเขตพื้นที่ของเทศบาลตำบลหุสรี อำเภopakช่อง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการหาวิธีการคัดแยก เก็บรวบรวม ขนส่ง และการจัดเตรียมจำนวนถังขยะให้เพียงพอกับปริมาณของขยะมูลฝอยที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ได้อย่างเหมาะสม

3. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศไทย และต่างประเทศ ในด้านบทบาทอำนาจหน้าที่ของแต่ละภาคส่วน ทั้งภาคประชาชนในการลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย และในส่วนของภาครัฐ เพื่อใช้เป็นแผนดำเนินการหรือแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมควบคุมมลพิษ. (2557). **คู่มือประชาชนการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธีและเพิ่มคุณค่า.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัทอีซี จำกัด.
- กรมควบคุมมลพิษ. (2561). **รายงานสถานการณ์สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561.** กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- เกษม จันทรแก้ว. (2540). **โครงการสหวิทยาการบัณฑิตศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิตาภา ทัดพินิจ. (2555). **สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหงในการนำเกณฑ์ คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยวิชิต พลหลา. (2559). **แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ.
- ธัญวรัตน์ อินทรโชติ. (2560). **การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองคูคต.** (การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, สาขาการเมืองการปกครอง.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2552). **หลักการกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตุลา.
- นิตยรัตน์ ใจอาษา. (2555). **ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อกระบวนการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี.** (สารนิพนธ์ปริญญา

มหาดบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน.

ปนัดดา วิเศษจนา. (2559). **การจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร.** (การค้นคว้าอิสระมหาดบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะรัฐศาสตร์.

ปรัชญา เวสารัชช์. (2540). **บริการประชาชนทำได้ไม่ยาก (ถ้าอยากทำ).** กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 3). (2560, 22 มิถุนายน) . **ราชกิจจานุเบกษา.** เล่ม 134 ตอนที่ 65 ก.. หน้า 48-58.

วรรณธณี กองจันทร์ดี. (2555). **การจัดการขยะของผู้ค้าในตลาดสด ศึกษากรณีตลาดสดบางกะปิและตลาดนครไทย เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สาขาการจัดการสิ่งแวดล้อม.

สมคิด บางโม. (2546). **องค์การและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.

สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยสี. (2563). **ประวัติความเป็นมา.** ค้นเมื่อ 8 มกราคม 2564 จาก http://moosi.go.th/data.php?content_id=1

สุพรรณิ ทรัพย์ทวีสิน. (2560). **การนำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ กรณีศึกษา ในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** (การค้นคว้าอิสระมหาดบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, สาขาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ.

สุภัคชัย บติการ. (2561). **การศึกษาแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลนาหวาง อำเภอหนองบัว จังหวัดนครราชสีมา.** (วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาการพัฒนาสังคม.

อรรถพร ผลำรักษ์. (2557). การศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม ตำบลกระทุ่มล้ม อำเภอสำพราน จังหวัดนครปฐม. (การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์.